גיד הנשה פרק שביעי חולין

ליגמר מיניה. למשרי אף שאר קדשים בששים או מאה כגון עופות או פגול: **להיות כמוה.** הנוגע בה ובגע ממנה: **שאם פסולה.** היא יפסל הבולע: **ואם כשרה.** היא תאכל זו[ב] כחמור שבחטאת שאחר הן שלמים אסורין ליאכל אלא לזכרי כהונה ליום ולילה ולפנים מן הקלעים. [ג]ומהכא גמרינן לכל איסורי קדשים דלא בטלי לגמרי: **ליגמר מהאי.** וליבטלו נק': **אלא חדוש הוא.** ל"ג **אלא: חדוש הוא.** כדפרישית דלכתחלה מבטלינן ליה ומייתינן ליה לידי כך בידים: **לא נגרכא.** זהו: **אלא למקום אחר.** דבעלמא בכל איסור ואיתר המתוברים כגון הוצאת העובר את ידו וכגון אבר המדולדל טולן אסורין [ד]כדאמרינן בבהמה המקשה (לעיל דף סח:): **להא שמעתא.** דרב שמואל בר רב יצחק: **למה אמרו.** המתמך לאחו איסור אמרו לתרומה שהממתן חולין בששאר שלא מתבל קדרה חולין בתבלי תרומה או מדמע ומבשל חולין ותרומה יחד שאנו הולכים אחריו להחמיר: **למין ומינו.** אמרו כן לחולין ביה לחומרא דקתני לקמיה: **ולמה אמרו לקל ולהחמיר.** שפעמים להקל ופעמים להחמיר: **מין** [ה]**ומינו מינו.** על זה אמרו פעמים להקל ופעמים להחמיר: **גריסין.** [ו]של פול דתרומה: **שנתבשלו עם עדשים.** של חולין וטעמנום ויש בהם [ז]טעם תרומה בחולין אע"פ שיש בחולין מאה ואחד [ח]שתרומה דינה לבטל בכך דנפקא לן בספרי[ט] מקראי מכל תלבו את מקדשו ממנו[י] שאם נפל בתוכו הרי הוא מקדשו ובתרומת מעשר משמעי קרא אחד ממאה וקאמר שאם חזרה לתוך המשעים ומשעה מקדשתן מכאן אמרו תרומה במאה עם האסור אסורה במאה והיא מותרת והכא כיון דנותנת טעם אע"פ שיש כאן היתר כדי לבטל איסור אסור דטעמא לא בטיל הרי להחמיר: **אין בהן בנותן טעם.** אע"פ שאין כאן היתר כדי לבטל מותר דכי בעינן אחד [יא]ממאה היכא דאיסורא בעייה הוא כגון תבין בחבין או כל דבר שלא נתבשל אבל הכא דליתיה בעייה לא בעינן אחד ומאה הרי להקל אבל מין ומינו לעולם להחמיר כדאמרינן לקמן דלא מיסתרי עד דאיכא תרתי לטיבוטא אין נותן טעם ואחד ומאה: קתני מיהא דכי לא יהיב טעמא לא בעינן מאה ואחד ובמאי בטיל לאו בששים אלמא [יב]ביטולא היכא דליכא טעמא בששים הוא:

לא

ליגמר מיניה [א] גלי רחמנא גבי חטאת [ב]כל אשר יגע בבשרה יקדש [ג]להיות כמוה שאם פסולה תפסל ואם כשרה תאכל כחמור שבה ומאי חזית דגמרינן מהאיך ליגמר מהאי חדוש הוא ומחדוש לא גמרינן אי הכי למאה וששים נמי לא ליגמר אטו אנן לקולא קא גמרינן לחומרא קא גמרינן דמדאורייתא ברובא בטיל רבינא אמר [ד]לא נצרכא אלא למקום אחר דאמר מקום אחר בעלמא אסור והכא שרי יתיב רב דימי וקאמר לה להא שמעתא אמר ליה אביי וכל איסורין שבתורה במאה והתנן[ה] למה אמרו כל המחמיץ ומתבל ומדמע להחמיר מין ומינו להקל ולהחמיר מין ושאינו מינו וקתני סיפא [ו]להקל ולהחמיר מין ושאינו מינו כיצד [ז]גריסין שנתבשלו עם העדשים אם יש בהם בנותן טעם בין יש בהן להעלות במאה ואחד בין אין בהן להעלות במאה ואחד אסור אין בהן בנותן טעם בין שיש בהן להעלות במאה ואחד בין אין בהן להעלות במאה ואחד מותר אין בהן להעלות במאה ואחד אלא במאי לאו בששים לא

תרומה ולפנייהן שתי סאין כו' ופריך מייתי ולא אמרת כזית בכדי אכילת פרס דאורייתא אמאי אמרינן שאני אומר אמר רבינא כי נמי אמרינן כזית בכדי אכילת פרס לגו דאורייתא מקשה ליה אמאי אמר שאני אומר כיון דטעם כעיקר דאורייתא וי"ל דהתם איירי במינו וכן משמע בסוף הערל (יבמות פב:) דמוקי לה ר"ל והוא שרבו חולין על התרומה ומין שלא במינו לא שייך רבו ות"ת ולא במינו כיון דרבו בטלי להו ברובא אפי' אכלה כזית בכדי אכילת פרס וי"ל דמ"מ פריך דלא כזית בכדי אכילת פרס דאורייתא יש לנו להחמיר אף במינו ולית לן למימר שאני אומר כיון דלקי בשאינו מינו ומיהו קשה דסוגיא דהלן עוברין (פסחים דף מג:) ודפרק שלשה מינין (זבח דף לה:) אליבא דר' יוחנן ור' יוחנן מוקי לה בהערל (יבמות דף פב.) אע"ג דלא רבו וא"כ כי נמי כזית בכדי אכילת פרס לגו דאורייתא מקשי ליה אמאי אמרינן שאני אומר כיון דלא רבו ספיקא דאורייתא היא וי"ל דהוה מלי למימר וליטעמיך וכי האי גוונא יש בכמה דוכתי[ט]: **גלי רחמנא גבי חטאת בו'.** הקשה ר"ת דהאי קרא דחטאת מייתי הכא לטעם כעיקר ובכ' אלו עוברין (פסחים דף מה.) מוקי להיתר מצטרף לאיסור לכ"ע וטעם כעיקר מפיק ליה ממשרת ולר"ע מגיעולי עובדי כוכבים לכך נראה לר"ת דגרסינן הכא לא נגרכא אלא להיתר מצטרף לאיסור דבכל ענין התיר הכתוב ואפילו יש חלי זית בענין משמנונית של זרוע על תחיכת האיל שחוץ לרוטב ומיהו א"ל להגיה הספרים דאיכא למימר דנקט הדרשה הפשוטה דלא לגו קרא דמשרת ודגיעולי עובדי כוכבים דאתו לטעם כעיקר הוה מוקמי קרא דחטאת לטעם כעיקר ולא להיתר מצטרף לאיסור וכי האי גוונא איכא בכמה דוכתין ועוד י"ל דסוגיא דהכא אתיא כי סוגיא דזיר פ' שלשה מינין (דף ל:)[יא] דגרסינן התם וכבנן מיפוק להו דהיתר מצטרף לאיסור ממעשה ומשני התם נמי לטעם כעיקר הוא דאתא ואע"ג דמשרת נמי אתי לטעם כעיקר מצרך צריכי דלי כתב רחמנא חטאת הוה אמינא זיר לא אתי מייתי דזיר מקדשים לא יליפינן ואי כתב רחמנא זיר הוה אמינא חטאת מזיר לא יליפינן דחמיר איסורו דאפי' מרגלא אסיר ליה: **תאכל** בחמור שבה. רבינו מנגאל גרים מאכל כחמור שבהן משמע דאיכא דאיכא בחטאת כגון שבשל שלמים דאתמול בקדירה דחטאת דהיום דרמינן עלייהו חומרא דחטאת לאסור לזרים לגשים ולעבדים וחומרא דשלמים שאין נאכלין אלא עד הלילה וחטאת של היום זמן אכילתה עד למחר: **לא נצרכא אלא למקום אחר.** דבעלמא אסור כגון שהוציא העובר את ידו לתוך דנפקא לן בפ' בהמה המקשה (לעיל דף סח:) דמקום אחר אסור מדלגעניך פרסה החזיר אכול מקום אחר מכלל דאי לא החזירה אסור וגראה דשאר קדשים כגון חזה ושוק ואימורין שרי נמי מקום אחר שלהם דהא לא אשכחן קרא בזרוע בשלה יותר מבשאר קדשים ואי יליפי בהו מעובר דאשאר אחר בשלה נמי ליתסר אלא בכולן לא אסר הכתוב מקום אחר בזרוע בשלה וחזה ושוק ואימורים לזה הכתוב להסיר ולא מקום אחר והא דקאמר הכא דבעלמא אסור היינו באבר שיצא לחוץ והכא שרי בכל הקדשים ולכך לא פריך הכא מאי חזית דגמרת כו' כדפריך אאיכר: **אין** בהם בנותן טעם אע"פ שאין בהן כדי להעלות במותר. פי' בקונטרס וכי בעינן מאה ואחד היינו היכא דאיסור בעייה אבל הכא דליתיה בעייה לא בעינן מאה ואחד אלמא ל"ל לפירושו דהכא מיירי כגון שהסיר הגרסים מתוך העדשים [יב]ודאי אי אפשר להסירם שאינו מכירן ואיכא ממשות האיסור היה צריך מאה ואחד וקשה לפירושו אמאי נקט ריפא שאור של חגים שנפל לתוך עיסה של חגיגין דהוי מין במינו אפי' בשלא במינו נמי בעינן מאה ואחד היכא דאיתיה לאיסור בעייה וי"ל דנקט מין במינו דאפילו הסיר אחרי כן השאור בעינן מאה ואחד לבטל אבל שלא במינו לא בעינן וגראה דא"ל לדמוק כן דשאינו מינו בטל בששים כשאר איסורין אפילו איתיה לאיסורא בעייה כיון דאינו מכירו ובמינו הוא דבעינן מאה ואחד דהא דדרשינן בספרי את מקדשו ממנו ממנו שנפל לתוכו הרי הוא מקדשו במינו כתיב: **אלא** במאי לאו בששים. וא"ת הא דבטל הכא בששים היינו דבעייה כהן ואפי' בפחות היה בטל אי בעייה כהן ואין נותן טעם ולא כמו שפירש בקונטרס לעיל[ב] אבל בסתמא בעינן מאה ואחד לבטלה הא ריפא נמי דקתני אם יש בהן בנותן טעם אסור אפי' יש בהן להעלות במאה ואחד על כרחך איירי בעייה כהן וי"ל דממשנה יתירה דיק דבסיפא הוה ליה למיתני אין בהן בנותן טעם מותר ותו לא ושפיר ידעינן דאיכא יש לו להעלות במאה ואחד ואין אין לו להעלות במאה ואחד דאריפא קאי אלא להכי הדר תנא לאשמועינן דבכליר ממאה ואחד יש שיעור לבטל נתינת טעם:

לא

ועוד י"ל דהתם איירי בשלא במינו והיכא דאיכא כזית בכדי אכילת פרס קרי ליה טעמו וממשו והיכא דליכא כזית בכדי אכילת פרס קרי ליה טעמו ולא ממשו והרב רבי יוסף מאורלייני"ש היה מפרש דאע"ג דטעם כעיקר דאורייתא לא לקי מטעם אפי' שלא במינו דרבי יוחנן סבר לה כר"ע דיליף טעם כעיקר מגיעולי עובדי כוכבים וליכא אלא עשה דתעבירו בשם דמצרך ליבון והגעלה ור"ת השיב לו דאית לן למימר דאהדרינהו לאיסוריה כדאמרי' בהלוקח עובר פרתו (בכורות טו:) דתנן הגוזז והעובד פי' בפסולי המוקדשין סופג את האחרעים ואע"ג דלא נפקא לן אלא מתזכה ולא גיזה אלא היינו טעמא משום דאהדריה לאיסוריה דלא תעבוד ולא תגוז מיהו לא דמי כל כך דהתם משמע ודאי דאהדריה והכי קאמר תזכה זכיתה התרתי לך בקדשים שהוממו ולא גיזה והא דקאמר בירושלמי דערלה בפ' שני אמר ר' יוחנן כל נותני טעם אין לוקין עליהם חוץ ממותן טעם דנזיר י"ל דבהיתר מצטרף לאיסור אחרי דהכי איתא בהדיא בפ' ואלו עוברין (פסחים דף מג:) ובפרק שלשה מינין (זיר לה:) אמר ר' אבהו א"ר יוחנן כל איסורין שבתורה אין היתר מצטרף לאיסור חוץ מאיסורי נזיר וקרי ליה בירושלמי נותן טעם וא"ת אם טעם כעיקר דאורייתא מאי פריך בפ' אלו עוברין ובפ' שלשה מינין גבי שתי קופות אחת של חולין ואחת של

מלי למימר וליטעמיך וכי האי גוונא יש בכמה דוכתי[ט]: **גלי** רחמנא גבי חטאת בו'. הקשה ר"ת דהאי קרא דחטאת מייתי הכא לטעם כעיקר ובכ' אלו עוברין (פסחים דף מה.) מוקי להיתר מצטרף לאיסור לכ"ע וטעם כעיקר מפיק ליה ממשרת ולר"ע מגיעולי עובדי כוכבים לכך נראה לר"ת דגרסינן הכא לא נגרכא אלא להיתר מצטרף לאיסור דבכל ענין התיר הכתוב ואפילו יש חלי זית בענין משמנונית של זרוע על תחיכת האיל שחוץ לרוטב ומיהו א"ל להגיה הספרים דאיכא למימר דנקט הדרשה הפשוטה דלא לגו קרא דמשרת ודגיעולי עובדי כוכבים דאתו לטעם כעיקר הוה מוקמי קרא דחטאת לטעם כעיקר ולא להיתר מצטרף לאיסור וכי האי גוונא איכא בכמה דוכתין ועוד י"ל דסוגיא דהכא אתיא כי סוגיא דזיר פ' שלשה מינין (דף ל:)[יא] דגרסינן התם וכבנן מיפוק להו דהיתר מצטרף לאיסור ממעשה ומשני התם נמי לטעם כעיקר הוא דאתא ואע"ג דמשרת נמי אתי לטעם כעיקר מצרך צריכי דלי כתב רחמנא חטאת הוה אמינא זיר לא אתי מייתי דזיר מקדשים לא יליפינן ואי כתב רחמנא זיר הוה אמינא חטאת מזיר לא יליפינן דחמיר איסורו דאפי' מרגלא אסיר ליה: **תאכל** בחמור שבה. רבינו מנגאל גרים מאכל כחמור שבהן משמע דאיכא דאיכא בחטאת כגון שבשל שלמים דאתמול בקדירה דחטאת דהיום דרמינן עלייהו חומרא דחטאת לאסור לזרים לגשים ולעבדים וחומרא דשלמים שאין נאכלין אלא עד הלילה וחטאת של היום זמן אכילתה עד למחר: **לא נצרכא אלא למקום אחר.** דבעלמא אסור כגון שהוציא העובר את ידו לתוך דנפקא לן בפ' בהמה המקשה (לעיל דף סח:) דמקום אחר אסור מדלגעניך פרסה החזיר אכול מקום אחר מכלל דאי לא החזירה אסור וגראה דשאר קדשים כגון חזה ושוק ואימורין שרי נמי מקום אחר שלהם דהא לא אשכחן קרא בזרוע בשלה יותר מבשאר קדשים ואי יליפי בהו מעובר דאשאר אחר בשלה נמי ליתסר אלא בכולן לא אסר הכתוב מקום אחר בזרוע בשלה וחזה ושוק ואימורים זה הכתוב להסיר ולא מקום אחר והא דקאמר הכא דבעלמא אסור היינו באבר שיצא לחוץ והכא שרי בכל הקדשים ולכך לא פריך הכא מאי חזית דגמרת כו' כדפריך אאיכר: **אין** בהם בנותן טעם אע"פ שאין בהן כדי להעלות במותר. פי' בקונטרס וכי בעינן מאה ואחד היינו היכא דאיסור בעייה אבל הכא דליתיה בעייה לא בעינן מאה ואחד אלמא ל"ל לפירושו דהכא מיירי כגון שהסיר הגרסים מתוך העדשים [יב]ודאי אי אפשר להסירם שאינו מכירן ואיכא ממשות האיסור היה צריך מאה ואחד וקשה לפירושו אמאי נקט ריפא שאור של חגים שנפל לתוך עיסה של חגיגין דהוי מין במינו אפי' בשלא במינו נמי בעינן מאה ואחד היכא דאיתיה לאיסור בעייה וי"ל דנקט מין במינו דאפילו הסיר אחרי כן השאור בעינן מאה ואחד לבטל אבל שלא במינו לא בעינן וגראה דא"ל לדמוק כן דשאינו מינו בטל בששים כשאר איסורין אפילו איתיה לאיסורא בעייה כיון דאינו מכירו ובמינו הוא דבעינן מאה ואחד דהא דדרשינן בספרי את מקדשו ממנו ממנו שנפל לתוכו הרי הוא מקדשו במינו כתיב: **אלא** במאי לאו בששים. וא"ת הא דבטל הכא בששים היינו דבעייה כהן ואפי' בפחות היה בטל אי בעייה כהן ואין נותן טעם ולא כמו שפירש בקונטרס לעיל[ב] אבל בסתמא בעינן מאה ואחד לבטלה הא ריפא נמי דקתני אם יש בהן בנותן טעם אסור אפי' יש בהן להעלות במאה ואחד על כרחך איירי בעייה כהן וי"ל דממשנה יתירה דיק דבסיפא הוה ליה למיתני אין בהן בנותן טעם מותר ותו לא ושפיר ידעינן דאיכא יש לו להעלות במאה ואחד ואין אין לו להעלות במאה ואחד דאריפא קאי אלא להכי הדר תנא לאשמועינן דבכליר ממאה ואחד יש שיעור לבטל נתינת טעם:

לא

מסורת הש"ס

א) פסחים מה. מיר לז: זבחים לז:, ב) [לעיל סח:], ג) ערלה פ"ב מ"ו, ד) [פס מ"ז], ה) [קרח יח כט], ו) [במדבר יח], ז) [ל"ל ומאה], ח) [וע"ע תוס' זבחים עט. ד"ה אמרו], ט) [ע"ש רש"י ד"ה כתוב], י) [ל"ל דלו], כ) [דף לח. ד"ה כפ'].

תורה אור השלם

ו. כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדמה על הבגד אשר יזה עליה תכבס במקום קדש:
ויקרא ו: כ

מוסף רש"י

כל אשר יגע בבשרה. בשר חולין לא שלמים שזמן אכילתו מרובה מחטאת יגע בחטאת, יקדש, כדמפרש להיות כמוה שאם פסולה. היתה החטאת, כגון פיגול או פסול אחר, תפסל. אף זו שבלבה ממנה, ואם כשרה. היא החטאת, מהניא לטלעת הימנה לאסור באכילה אלא בחמורה שבה. כתומר בחטאת שנגע בה לפנים מן הקלעים ולזכרי כהונה אלים ולילה אחד (פסחים מה.) שהר יש בה עכשיו שני מינין וכחומר שבשניהם תיאכל (זבחים צז ב).

עין משפט נר מצוה

פה א מיי' פ"ח מהל' מעה"ק הלע"ו:
פו ב מיי' פי"ג מהל' תרומות הל"ט:

שיטה מקובצת

א) גלי רחמנא גבי חטאת. נ"ב עי' תוס' זבחים דף צח ע"א ד"ה מה: **ב)** ואם כשרה היא תאכל זו שנגעה בה כחמור: **ג)** ומהכא גמרינן. נ"ב עיין רש"י זבחים דף צז ע"ב ד"ה עד שיכלע: **ד)** דאמרינן בבהמה המקשה וכלישנא קמא ואליבא דר"ש בן יוחי דאמר מבשל לה והדר מחתך לה: להא שמעתא וכו': **ה)** מין ושאינו מינו למין בשאינו מינו אמרו כן: **ו)** גריסין פולין דתרומה: **ז)** ויש בהם בנ"ט תרומה בחולין: **ח)** מאה וא' בתרומה ודינה ליבטל: **ט)** ובמאי בטיל לאו בששים אלמא כי לא יהבא טעמא בששים הוא:

רבינו גרשום

ליגמר מהכא. כלומר מן הדורש בשלה: אלא חדוש הוא כו'. כלומר חדוש הוא שאיסור נתבשל עם היתר מוקדשין שאסור לישראל [נתבשל] עם החולין ואינו אוסרו: דמראוריית' בטל ברובא. כלומר כרחיזנן בקרא אחרי רבים להטות. אמר רבא לא נצרכא [אלא] לטעם כעיקר כלומר מה דתנא זהו היתר הבא מכלל איסור לאו למעוטי כל איסורין שבתורה אלא לטעם כעיקר כו': ואם כשרה יאכל כחמור שבה שאם מבשל שום קדשים עם חטאת אפי' אותן קדשים שמבשל עם חטאת יהיו נאכלין לשני ימים ולילה אחד כיון שבשלו עם חטאת יהא נאכל ליום ולילה בחטאת דנותן טעם בעיקר תשוב: רבינא אמר לא נצרכא אלא למקום אחר כלומר הא דאמרי' זהו היתר הבא מכלל איסור דאפי' מקום אחר הזורע מותר דאמר מקום אחר בעלמא אסור כגון שהוציא עובר את ידו ושחט את אמו ואח"כ החזירה אסיר אפי' במקום אחר והכא שרי אפי' במקום אחר: א"ל אביי יכל איסורין שבתורה במאה והתנן כל המחבל כלומר מתבל בקדרה של חולין מחבלין של תרומה וממתן בשאור של תרומה עיסה של חולין ומדמע תרומה עם חולין: גריסין שנתבשלו עם עדשים כלומר גריסין של תרומה שנתבשלו עם עדשים של חולין בין שיש בהן להעלות באחד ומאה כלומר שיש מאה ואחד של חולין לבד מן התרומה בין שאין להעלות באחד ומאה שאין מאה של חולין לבד מן התרומה אבל בכלל התרומה יש מאה אסור לפי שיש באיסור בנותן טעם:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com